30/05/2024

30 Μαΐου 1826: Ο θάνατος του Παλαιών Πατρών Γερμανού

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός διετέλεσε Μητροπολίτης της Ορθόδοξης Χριστιανικής Εκκλησίας, μέλος της Φιλικής Εταιρείας και αγωνιστής του ‘21. Είναι το πρόσωπο που συμβολίζει κατά παράδοση την επίσημη έναρξη της Επανάστασης του 1821.

Ο κατά κόσμον Γεώργιος Κόζης ή Κόζιας ή Γκόζιας ή Κοντζιάς ή Γκοζάς ή Κοτζάς ή Γκοζιόπουλος (υπάρχει ασυμφωνία για την ακριβή αναγραφή του επιθέτου του) γεννήθηκε στη Δημητσάνα της Γορτυνίας στις 25 Μαρτίου 1771, την ημέρα της Μεγάλης Παρασκευής. Ο πατέρας του Ιωάννης (συχνά υπέγραφε ως Ιωάννης Δημητρίου) ήταν χρυσοχόος και η μητέρα του Κανέλλα Κουκουζή ή Κουκουζοπούλου ασχολείτο με τα του οίκου, αφού είχε να αναθρέψει και πέντε

παιδιά (δύο αγόρια και τρία κορίτσια).

Αρχικά φοίτησε στην ονομαστή σχολή της ιδιαίτερης πατρίδας του με δάσκαλο τον Αγάπιο Παπαντωνόπουλο και κατόπιν στο Άργος με δάσκαλο τον συμπατριώτη του Αγάπιο Λεονάρδο. Και οι δυο τους ήταν ονομαστοί δάσκαλοι εκείνης της εποχής. Ο μητροπολίτης Άργους και Ναυπλίου Ιάκωβος εκτίμησε τις ικανότητες του νεαρού Γεωργίου και αφού τον προσέλαβε πρώτα ως γραμματέα του, στη συνέχεια τον χειροτόνησε διάκονο με το όνομα Γερμανός.

Στις αρχές του 1797 μετέβη στη Σμύρνη κι έγινε διάκονος του συμπατριώτη του μητροπολίτη Γρηγορίου, του μετέπειτα εθνομάρτυρα πατριάρχη Γρηγορίου Ε’. Όταν ο Γρηγόριος έγινε Πατριάρχης τον Μάιο του 1797, τον ακολούθησε στην Κωνσταντινούπολη και ανέλαβε αρχιδιάκονος του μητροπολίτη Κυζίκου Ιωακείμ.

Τον Μάρτιο του 1806 χειροτονήθηκε μητροπολίτης Παλαιών Πατρών (ως Νέαι Πάτραι λογιζόταν το Πατρατζίκι, σημερινή Υπάτη) και τον Μάιο του ίδιου χρόνου γύρισε στην Πελοπόννησο, όπου πέρασε το υπόλοιπο της ζωής του. Στα προεπαναστατικά χρόνια ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για την παιδεία της πατρίδας του και κυρίως για τη σχολή της Δημητσάνας.

Το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία από τον Αντώνιο Πελοπίδα (Αντώνιος Πρωτόπαππας το πραγματικό του όνομα), καταγόμενο από τη γειτονική Στεμνίτσα, και από τότε αφοσιώθηκε στην προετοιμασία της Επανάστασης. Με τη σειρά του, ο Γερμανός μύησε στη Φιλική Εταιρεία αρκετούς μητροπολίτες, κληρικούς και οπλαρχηγούς. Καθ’ όλη τη διάρκεια της μετέπειτα ζωής του διατηρούσε στενές σχέσεις με τους επίσης Φιλικούς Ιωάννη Βλασόπουλο και Ιωάννη Παπαρρηγόπουλο, που εκπροσωπούσαν τα ρωσικά συμφέροντα στην περιοχή, ο πρώτος ως πρόξενος στην Πάτρα και ο δεύτερος ως γραμματέας του.

Στη μυστική συνέλευση της Βοστίτσας (26-30 Ιανουαρίου 1821) για την έναρξη της επανάστασης, ο Γερμανός διατύπωσε επιφυλάξεις για τη δυνατότητα άμεσης επαναστατικής δράσης και ήλθε σε ευθεία σύγκρουση με τον Παπαφλέσσα, που επιδίωκε την άμεση έναρξη του αγώνα. Μάλιστα, σε μία σπάνια έκρηξη οργής, τον αποκάλεσε «επιπόλαιον και εξωλέστατον». Από τα «Απομνημονεύματά» του προκύπτει ότι, μεταξύ των άλλων, είχε προτείνει «να αποσταλώσιν άνθρωποι εις την Ρωσσίαν και εις άλλα μέρη, δια να πληροφορηθώσιν αν τω όντι η Ρωσσία έχη απόφασιν τοιαύτην περί τής ελευθερίας των Ελλήνων, και ποία η διάθεσις των άλλων δυνάμεων της Ευρώπης και ούτως οδηγηθέντες (οι Έλληνες) να επιχειρισθώσι το πράγμα ασφαλέστερον και τακτικώτερον».

Στα μέσα Μαρτίου βρισκόταν στα Νεζερά (ονομασία ορεινών χωριών, που

βρίσκονται στις πλαγιές του Ερύμανθου και στους νότιους πρόποδες του Παναχαϊκού), όταν έλαβε γράμμα από τον Νικόλαο Λόντο και τον Ιωάννη Παπαδιαμαντόπουλο να σπεύσει στην Πάτρα, επειδή «κινδυνεύει όλη η πόλις», από τους Τούρκους. Στις 22 Μαρτίου 1821 βρέθηκε στην Πάτρα, όπου στην πλατεία του Αγίου Γεωργίου ευλόγησε τα όπλα των αγωνιστών. Ενώ συνεχιζόταν η πολιορκία του φρουρίου των Πατρών, όπου είχαν κλειστεί οι Τούρκοι, ο Γερμανός απηύθυνε έγγραφο προς τους προξένους των Μεγάλων Δυνάμεων που βρίσκονταν στην πόλη, στο οποίο, αφού τόνιζε ότι «απεφασίσαμεν σταθερώς ή ν' αποθάνωμεν όλοι ή να ελευθερωθώμεν», ζητούσε «την εύνοιαν και την προστασίαν» του κράτους τους.

Λίγους μήνες αργότερα, το καλοκαίρι του 1821, βρέθηκε στη Ζαράκοβα (σημερινό Μαίναλο Αρκαδίας), όπου προσπάθησε να συμφιλιώσει τους προκρίτους με τον Δημήτριο Υψηλάντη, όταν δημιουργήθηκε κρίση στις σχέσεις τους εξαιτίας διαφωνιών για την πολιτική οργάνωση του Αγώνα. Έλαβε ενεργό μέρος στην Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου (20 Δεκεμβρίου 1821 – 16 Ιανουαρίου 1822) και με εντολή της έφυγε για την Ιταλία στις 26 Οκτωβρίου 1822 με τον Γεώργιο Μαυρομιχάλη, με σκοπό του να επιτύχουν την ηθική και υλική συνδρομή του Πάπα στην ελληνική υπόθεση.

Στην Ιταλία έμεινε ως τον Ιούνιο του 1824, δεν μπόρεσε όμως να συναντήσει τον Πάπα, διότι από την Αγκώνα (Ανκόνα), όπου είχε φθάσει, δεν του επέτρεψαν να συνεχίσει το ταξίδι του στη Ρώμη, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε για να ολοκληρώσει την αποστολή του. Επισκέφθηκε, πάντως, σημαντικές πόλεις της Ιταλίας, όπως τη Βολωνία (Μπολόνια) και τη Φαέντσα, όπου συναντήθηκε με επιφανείς Έλληνες της διασποράς για τους σκοπούς της Επανάστασης, ενώ κατέβαλε προσπάθειες για τη σύναψη δανείου.

Αποκαρδιωμένος από την αποτυχία των επαφών του στην Ιταλία, επέστρεψε στην Πελοπόννησο τον Ιούλιο του 1824, σε μία περίοδο που οι εμφύλιες συγκρούσεις βρίσκονταν στην οξύτερη φάση τους και διαγραφόταν η απειλή ένοπλης σύγκρουσης. Με γράμμα του προς τον πρόεδρο του Εκτελεστικού (πρωθυπουργό) Γεώργιο Κουντουριώτη προσπάθησε και πάλι να συμφιλιώσει τις αντίπαλες παρατάξεις, παρά την απογοήτευσή του για την κατάσταση που είχε διαμορφωθεί και την πικρία του για τις ταπεινώσεις που είχε υποστεί από τον Γιάννη Γκούρα. Το 1826, όμως, εκλέχθηκε μέλος της Γ' Εθνοσυνέλευσης στην Επίδαυρο και διηύθυνε ως πρόεδρος τις εργασίες της (6-16 Απριλίου), που διαλύθηκαν πρόωρα, λόγω της πτώσης του Μεσολογγίου.

Ο Γερμανός, μητροπολίτης Παλαιών Πατρών, απεδήμησεν εις Κύριον στις 30 Μαΐου 1826, στο Ναύπλιο, ύστερα από ολιγοήμερη λοιμώδη ασθένεια. Τα

«Απομνημονεύματα», που κατέλιπε, πολύτιμα για τα πρώτα χρόνια του Αγώνα, αναφέρονται στα γεγονότα ως το τέλος του 1822 και διακρίνονται για τη νηφαλιότητα του συντάκτη τους, που σε ελάχιστες μόνο περιπτώσεις τον εγκαταλείπει.

(Πηγή: sansimera.gr)